

Lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomuksesta 2017

Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessaan tuonut esille, että kaupungin talouden tasapainottamistoimenpiteet eivät ole olleet riittäviä, ja laissa oleva velvoite tarkoittaa, että alijäämät tulee kattaa vuoteen 2020 mennessä. Tarkastuslautakunta toteaa, että toimintakertomuksessa ei ole esitetty konkreettisia toimenpiteitä alijäämien kattamiseen.

Kaupungilla on ollut vuosille 2014 - 2018 talouden tasapainottamisohjelma, jossa oli lueteltu useita konkreettisia talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Kaupunginhallitus on tehnyt näistä esitykset valtuustolle, joka ei ole hyväksynyt kaikkia esitettyjä toimenpiteitä esim. päivähoito- ja kouluverkon osalta. Kaupunginhallitus on osaltaan pyrkinyt esityksillään saaman kaupungin taloutta kuntoon. Nyt vuonna 2017 -2018 tehdyt selvitykset ovat pohjana tuleville taloutta tasapainottaville toimenpiteille, mutta niiden vaikutus näkyy vasta vuoden 2019 jälkeen. Kertyneitä alijäämiä ei saada katettua ilman omaisuuden realisointia ja/tai palvelutason merkittävää muutosta tai muita säästötoimia.

Tehty valtuustosopimus tukee talouden tasapainottamiseen liittyviä toimia. Talouden tasapainottamistoimenpiteistä sopiminen ja konkretisointi toteutusaikatauluineen tulee tehdä mahdollisimman pian valtuustossa ja antaa tällä tavoin kaupungin johdolle mahdollisuus viedä muutoksia onnistuneesti eteenpäin.

Tarkastuslautakunnan huomio vesi- ja viemärlaitoksen toiminnan onnistuneesta yhdistämisestä Kemijärven kaukolämpöön on positiivinen asia ja vahvistaa asioiden valmistelun tärkeyttä toimintojen muutoksessa. Tästä on hyvä katsoa mallia tulevissa muutoksissa mm. tilaliikelaitoksen perustamiseen liittyen.

Kaupunginjohtaja on esittänyt tarkastuslautakunnalle selvityksen organisaatiouudistuksen toteutumista syksyllä 2017 (liite 1), jossa todetaan, että tavoitteet ovat pääsääntöisesti täyttyneet.

Kaupungin johtoryhmää täydennettiin talous- ja kehittämisjohtajalla, yritysasiainmiehellä sekä henkilöstöpäälliköllä kesällä 2018. Palvelualueiden toimintaan kaupungin puolesta tehtävien rahoitukseen tai taloussuunnitteluun liittyvien sopimusten tekemisoikeudesta tulee keskittää. Tähän liittyen taloussääntöä, riskienhallintaa ja perintää on tarpeen päivittää. Tilojen vuokrasaatavien osalta noudatetaan kaupungin perintäohjeita. Talous- ja kehittämisjohtaja tekee tarvittaessa kaupungin puolesta kaupunginjohtajalle allekirjoitettavaksi poikkeavan maksusuunnitelman.

Kaupunginhallitus on kiinnittänyt kuluvana vuotena huomioita päätösten perusteisiin ja esteellisyyskiin. Syksyllä 2018 järjestetään kaikille luottamushenkilöille koulutusta esteellisyydestä.

Tarkastuslautakunta huomauttaa että tekninen toimi ei ole toiminut hallintosäännön mukaisesti koskien taloussuunnitteluun ja rahoitukseen koskevia sitoumuksia. Arviointikertomuksesta ei kuitenkaan käy ilmi syitä/perusteita, tai yksilöityä asiassa, jossa toimivallan ylitys olisi tapahtunut. Tällaiset huomiot tulisi perustua dokumentoituun tietoon jo senkin takia, että jos toimivalta on ylitetty, asiassa voidaan mahdollisuuksien mukaan tehdä korjaus. Arviointikertomuksen laatijat eivät ole esittäneet konkreettista asioita väitteidensä tueksi.

Arviointikertomuksen sivulla 15 todetaan, että tekniseen palvelualueeseen tulisi yhdistää kaupungin koko kiinteistömässä sekä vuokratilayhtiö: Kokonaisuudesta tulee kehittää ”koko infran kattava osakeyhtiö”. Valtuusto on päättänyt 12.6.2018, että teknisen palvelualueen tukipalveluista muodostetaan liikelaitos. Tilaliikelaitoksen hallintaan siirtyy kaupungin kiinteistömässä. Infra termi puolestaan pitää sisällään kunnallistekniikan, puistot, vesihuollon ym. ja termiä infra ei tule jatkossa käyttää puhuttaessa tilaliikelaitoksesta.

Tekninen palvelualue toteuttaa voimassa olevaa ulkoalueiden hoitosuunnitelmaa.

Sosiaali- ja terveystalvueluiden kustannuksiin vaikuttaa merkittävästi ikärakenne, Kemijärvellä esim. vanhustenhuolto on ollut varsin laitospainotteista 2017- 2018 ja on ollut edelleen vuoden 2019 alussa. Laitoshoidon purku ja kotihoidon kehittämistoimien vaikutukset näkyvä vasta vuonna 2019. Hyvinvointipalveluiden muillakin vastuualueilla tehdään kehittämistä kustannusten pienentämiseksi. Erikoissairaanhoidon käyttö on Kemijärvellä ollut yleensä keskimääräistä. Kustannukset kuitenkin kasvavat koko ajan ja ensi vuoden shp-arvio on 4,5 %. Vastaa kustannusten nousua on havaittavissa muissakin Lapin sairaanhoitopiirin jäsenkunnissa.

Kustannusten hillitsemiseksi hyvinvointipalveluissa on tehty useita toimenpiteitä:

- käytettävissä olevia tiloja on vähennetty
- Puistolän palvelukeskus on ulkoistettu Attendolle
- Vuodeosastot on yhdistetty vuoden 2018 alussa ja vuodepaikkoja on vähennetty
- kotipalvelun toimintoja on kehitetty ja kehittämistyö jatkuu
- palvelusetelin on otettu käyttöön vanhusten tehostetussa palveluasumisessa ja palvelusetelin käytön laajentamista valmistellaan vuoden 2018 aikana
- paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden palveluntarvetta on analysoitu
- palveluohjausta on kehitetty
- palvelutasoa on arvioitu ja kriteerejä palvelun pääsyyn on nostettu
- valtuusto on tehnyt kesäkuussa 2018 päätöksen kouluverkosta ja varhaiskasvatuksen palveluverkosta

Kaupunki on varautunut biojalostamon rakentamiseen mm. siten, että elinkeinopalvelut on yhdessä Itä-Lapin kuntien kanssa valmistautunut biojalostamon rakentamiseen kokoamalla helposti saatavaksi ja löydettäväksi alueen yritykset, vapaat asunnot ja yritysten toimitilat. Myös kaavoituspalveluissa on huomioitu lisätonttien tarve.

KEMIJÄRVEN KAUPUNGINHALLITUS

Atte Rantanen
kaupunginjohtaja

Liite 1

LYHYT SELVITYS KEMIJÄRVEN KAUPUNGIN ORGANISAATIOMUUTOKSEN NYKYTILASTA

Atte Rantanen
18.9.2017

TAVOITE

- 1) vähentää organisaatiotasoa
- 2) saada merkittäviä kustannussäästöjä
- 3) tehostaa yhteistyötä palvelualueiden välillä
- 4) tehostaa prosesseja keskittämällä palveluja

TULOKSET

- 1) Organisaatiotasoa onnistuttiin vähentämään esityksen mukaisesti. Alkuperäisestä esityksestä vielä pystyttiin poistamaan vastuualuepäälliköt hyvinvointipalvelualueelta, eli kaksi henkilöä ja yksi organisaatiotasoa.
- 2) Kustannussäästöjä saatiin yli odotusten. Pelkästään esimieskunnasta saatiin kustannussäästöjä seuraavasti:
 - a) vastuualuepäälliköt 2 kpl säästö n. 210.000 euroa/vuodessa
 - b) taluspäälliköt 2kpl säästö n. 200.000 ”
 - c) tietohallintopäällikkö 1 kpl säästö 15.000 ”Muun henkilökunnan määrä on selvästi viime vuosien aikana vähentynyt. Organisaatiouudistuksen vaikutusta siihen ei pystytä arvioimaan.
- 3) Yhteistyö palvelualueiden välillä on parantunut huomattavasti. Johtoryhmätyöskentely on parantunut sekä konserninäkökulma olennaisesti parantunut. Konsernin ja palvelualueiden johtoryhmät työskentelevät säännöllisesti ja pöytäkirjat tulevat johtoryhmäläisille tiedoksi.
- 4) Osa palveluista on suunnitelman mukaisesti toteutettu keskittämällä palvelutuotanto hallinto ja tukipalveluihin.
 - a. Henkilöstöpalvelut ovat uudistaneet prosessejaan, ja se toimii nyt hyvin. Virheiden määrä on pudonnut murto-osaan entisestä.
 - b. Talouspalvelutuotanto on myös keskitetty. Talousihmiset ovat kouluttaneet palvelualueiden esimiehiä talous- ja talousarvioasioissa. Tämä työ vaatii edelleen paneutumista ja lisää koulutuksia, jotta esimiesten talousosaaminen saadaan nostetuksi riittävälle tasolle.

- c. It-toiminnot on myös keskitetty. Yhteistyö Lapl:n kanssa sujuu hyvin, ja toimintaa kehitetään ja uudistetaan. Vastuunjako palvelualueiden kanssa on selvästi parantunut.

JATKOTOIMET

Organisaatiouudistuksen loppuun vienti vaatii vielä töitä. Hallinto- ja tukipalveluiden toimivuus ja yhteistyö palvelualueiden kanssa vaatii lisää kehittämistä. Tämä oli tosin odotettavissakin, koska tämä osuus oli suurin toiminnallinen muutos organisaatiouudistuksessa, kun palvelut siirtyivät palvelualueilta (ent. osastot) pois.

Sote- ja maakuntauudistus, joka alkaa 1.1.2020 tulee vaatimaan uuden organisaatiouudistuksen. Kun noin 2/3-osaa henkilökunnasta siirtyy maakuntaan, niin koko organisaatiomalli vaatii uutta tarkastelua. Tämä kehittämistyö on jo alkanut.

TOIMEKSISAANEENA

Atte Rantanen